

ŠTA JE ALTERNATIVA ROPSTVU?

Zoran Gajić, aktivista kolektiva kuda i Grupe za konceptualnu politiku, koji rade sa skupštinama stanara u novosadskom naselju Detelinara, otvara pitanje prostora za društvenu borbu stanara u doba nakon sloma socijalizma i privatizacije stanova. Pre više od dve decenije smo puni entuzijazma otkupili stanove i krenuli u bolju i sigurniju budućnost, „da se zna šta je čije“. Danas se, eto, zna šta je čije. I sve je lošije i nesigurnije. Zoran Gočević iz Udruženja akcionara i bivših radnika Srboleka nadovezuje se na svoj tekst od prošle nedelje. Izgledalo je da je rekao sve što je imao, ali vlasti u Srbiji su nepresušni izvor „inspiracije“ da nastavimo sa društvenom borbom.

I Tomislav Kilibarda iz Višeg javnog tužilaštva u ovom broju nastavlja svoj pogled na društvene borbe radnika u doba privatizacije, i zaključuje samozadovoljstvom spram uložених „napora“ tužilaštva. Posle ovakvog bezobrazluka zaista nemamo kud nego da istrajavamo u započetoj borbi.

Međutim, istrajavati ne znači samo tražiti od sistema da poštuje sopstvena pravila, već i misliti alternativu. O tome razgovaramo u petak.

Učitelj neznalica i njegovi komiteti

za samoobrazovanje

Riliten

uciteljneznalica.org

društvena pitanja

Party u komšiluku

KLICE lokalne samoprave. Sad klice ili iskre, na nama je da biramo poređenje ili metaforu. Samo ne zaboravimo, metaforama ništa ne objašnjavamo – one nas određuju i obavezuju jer njima nešto govorimo i činimo. Činimo kad govorimo i govorimo kad činimo – a sada govorimo o klicama lokalne samouprave u jednoj Republici.

Setili smo se mesnih zajednica, a čitajući stare tekstove pronalazimo da su Narodnooslobodilački odbori (NOO), kao osnovni organi vlasti i odlučivanja nastali kao pozadinska podrška borbi, u kojima su se rešavala brojna pitnja lokalne samouprave. U borbi ili u organima vlasti? I ako su organi, hoćemo li ih zvati klicom ili iskrom? Ako kažemo klica, računamo, nešto će nići i razviti se. Govorićemo o tlu, njegovoj plodnosti, kulturi i kultivaciji (zalivanju i dubrenju), čekaćemo na vreme koje mora da prođe itd. Međutim, ako je ipak u pitanju iskra, kako ćemo misliti nešto što je kao plamen i svetlo podrška borbama koje se i danas vode? Kako plamenom misliti organe i kakvo oni svetlo bacaju na ovo o čemu pokušavamo nešto da kažemo? Konačno, o kakvoj borbi govorimo ako imamo sve što nam je potrebno? Pa tu je „Zakon o lokalnoj samoupravi“, a tu su i drugi zakoni. Tu je parlamentarni demokratski sistem i suverenost naroda je zagarantovana. Ta nije li ovo Republika? Jeste. Ali ćemo dodati i da su republikanske ustanove izumljene i da je, upravo u vreme kada je ona stvarana, rečeno: „Sve što nije novo u jednom vremenu inovacija, pogubno je.“

Danas smo ponovo na početku. Od veća mesnih zajednica, koja su uz druga veća (društveno-političko veće, veće udruženog rada i veće samoupravnih interesnih zajednica) pretresala pitanja iz ne samo svog delokruga, veći iz delokruga drugih veća kada se ova iznesu pred ljude u skupštini, danas imamo mesne zajednice koje niko ne predstavlja u skupštini opštine, a u našem slučaju grada. Podsetimo se: delegatski sistem je, za razliku od predstavničkog, imao za cilj da ojača vezu između građana i organa vlasti, a mi znamo ko nas danas predstavlja, kako u opštini, tako i u lokalno, odnosno u mesnoj zajednici. Iako nije predviđeno, nije ni onemogućeno da naši jedini predstavnici (o delegatima više niko i ne sanja) budu političke partije, ti kapitaloparlamentarci, koji služe interesima onih koji ih finansiraju a ne onih koji ih biraju. Sada su dakle u lokalno i predstavljajući se kao komšije ubeduju nas da smo ih kao komšije i izabrali. Oni stanuju do nas, ali ono što od njih očekujemo nisu rešavanja lokalnih socijalnih i komunalnih pitanja, već rešavanja naših ličnih i ekonomskih problema. Na koji način i kako je to moguće? U pitanju su naravno naša očekivanja. Glasamo za njih da bi nam, svakome ponaosob (a na nama je da se nadmećemo za njihovu naklonost i preporuke u partiji) pomogli u zapošljavanju ili zapošljavanju naših najbližih, kako bismo onda, kada zaradimo radeći u državi (jedinom preduzeću koje radi u ovom društvu), imali za rešavanje i drugih pitanja, pa onda i komunalnih. Naravno, ako to još bude potrebno, jer možda uz dobro nameštenje završimo u nekom uglednijem i očuvanijem kraju grada. Ovakle im moć? Kako oni to mogu da učine za nas? Zar tako što su komšije i članovi saveta mesnih zajednica članovi partija, a danas je to samo jedna u mesnim zajednicama i to po pravilu ona koja je na vlasti i u gradu?

Takva su naša očekivanja. Ali šta oni misle? Misle li da imaju moć da nas zaposle (ili da zaposle nekog našeg, nama bliskog i od čijeg bismo poslali i sami imali za hleb)? Ne, oni su ušli u partiju da bi se sami snašli i zbrinuli svoje bližnje, a problem je u tome što komšije nisu i oni koji su najbliži. Ali situacija ne obećava. Volonterski posao u Savetu mesne zajednice je neplaćen, a uz to je i dosadan. Ne može se ništa učiniti ni za sebe ni za druge. Saveti su poslednji ešalon političkih partija i poslednje uporište već dobro načeto entuzijazma. Partije su nepropusne i ne brinu za svoje vojnike kao što je to možda i bilo pre samo koju godinu. Koalicioni potencijali suparničkih partija i njihovih vrhničke draži su i bliži vrhovima partije čiji su članovi i članovi saveta naših mesnih zajednica nego što će im ovi (vrhovi partija) ikad biti. O nama, koji smo samo komšije i neko ko očekuje da nas partijsko i državno božanstvo pogleda očima članova saveta koje uz to i biramo, niko i ne govori.

Šta da se radi? Pa ništa drugo nego da krenemo iz početka. To smo i rekli. I sada dodajmo: Sve što nije novo, čak i u vremenu koje nije vreme inovacija, pogubno je. Novo i moguće se pojavljuju na našu inicijativu. Našom inicijativom. Ali inicijativom koja ne sme biti samo naša i u suprotnosti sa interesima drugih na takav način da jedni nad drugima vladamo. Cirkulacija ideja kroz polemiku, to je ono što nameravamo da sprovedemo na našim skupovima, na našim zborovima građana, i da na taj način naše ideje i misli – dakle ne samo želje da naši problemi budu rešeni, a ponajmanje želje da naše probleme rešava neko drugi! – prostruje i našom voljom da nešto učinimo i promenimo zajedno. Odluke i principi se poštuju ako iza njih stojimo i ako ih sprovodimo misleći ih sve vreme. Opuštanje je znak predaje. Ono je želja da se predamo predstavnicima, a kada to kažemo mislimo i na naše prepuštanje predsednicima skupština zgrada, predsednicima koje mi i dalje uporno želimo zvati *predstavnicima skupština stanara*. Zašto stanara? Pa zato što smo mi pre svega stanari i komšije, a tek silom državn-tržišnih prilika vlasnici stanova, pa samim tim i vlasnici zgrade koja nam je prepuštena i ostavljena na uživanje u bedi i nezaposlenosti. O kakvom je uživanju reč u opustošenoj privredi i tržištu nekretninama u kojem naše „bogatstvo“ ne vredi ni piljiva bobu? Ovaj grad je na ivici propasti pošto u njemu masa stanovnika nema posla niti izgleda da ga ikada više stekne, a naši stanovi su olupine u kojima ni sami više nećemo moći živeti kao ljudi. Naši stanovi su dakle rupe, vlasničke rupe ili, bolje, rupe vlasništva iz kojih se može izvuci samo poreski prihod države i način da se finansira osblje koje glasa i brani partijske kumove i patrone koji su ih zbrinuli u jednom preduzeću koje radi – u državi.

Opuštanje je dakle prepuštanje kojim se uzajamno pokoravamo i onda leti dodavola sve što nas se tiče i što nam je potrebno da živimo zajedno. Depresivni smo, očajni i uplašeni. Zabrinuti za život toliko da smo na ivici smrti, a obamrlost je rodno i plodno tle za reakcionarne snove u kojima nas neko tlači da bismo sutra mi tlačili nekoga; u kojima nas neko hrani i pokorava kako bismo i mi, hraneći drugoga, mogli i da ga pokorimo. Depresivni smo i zabrinuti, a nama zapravo nedostaje optimizam!

Zoran Gajić, kuda/GKP, detelinara.org

donator:

FONDACIJA ZA OTVORENO DRUŠTVO - OPEN SOCIETY FOUNDATION

partneri:

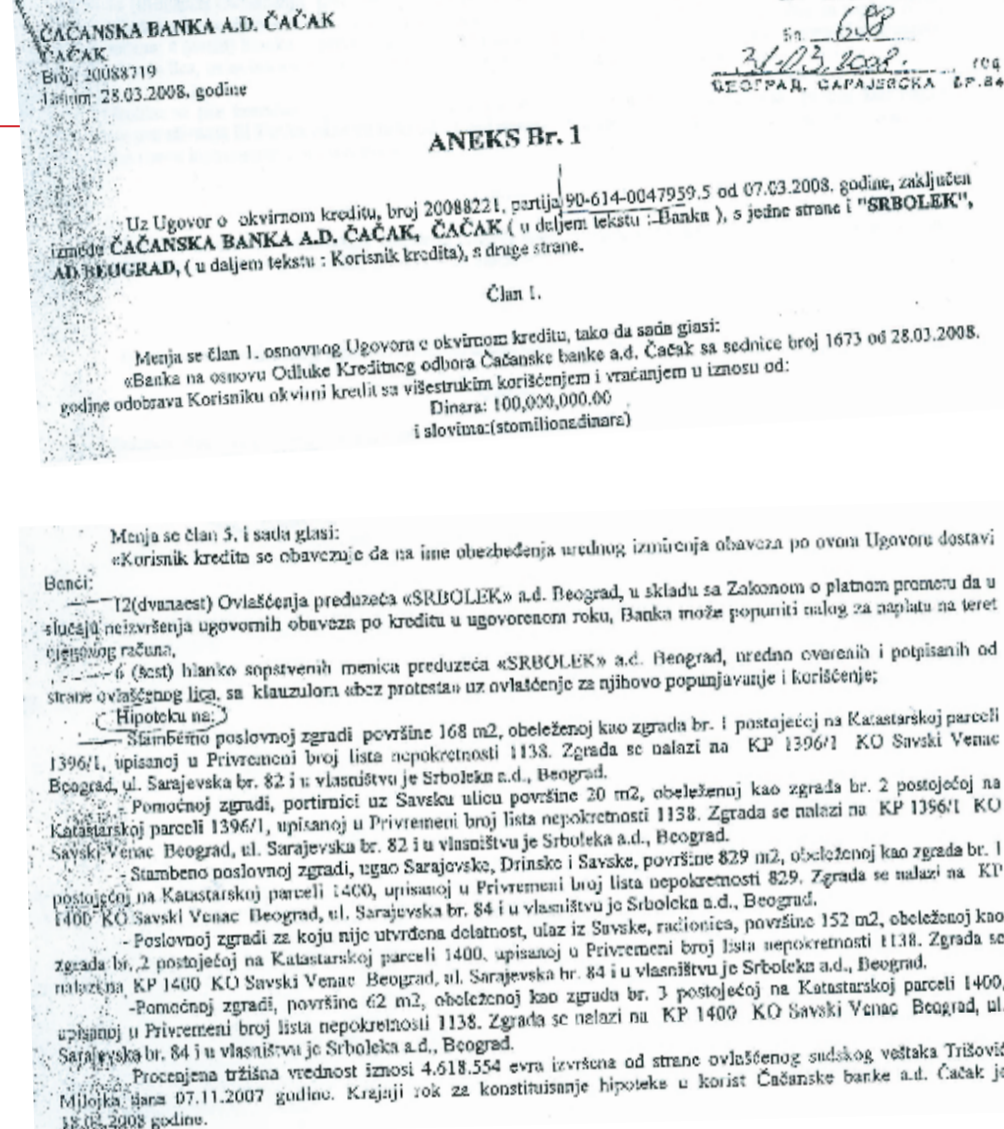

Savez za radničko društvo

Imenovati TO ratom

Izdavač:
Učitelj neznalica i njegovi komiteti
Urednik:
Ivan Zlatić
Dizajn i prelom:
Matija Medenića

Seriya okruglih stolova

RADNICI I POLITIKA XIII sesija

Petak 21. novembar 2014. godine u 18:00 h
Učitelj neznalica i njegovi komiteti
Resavska 21, stan br. 5, Beograd

Učitelj neznalica i njegovi komiteti vas poziva na *trinaesti* u seriji okruglih stolova *Radnici i politika*, na temu:

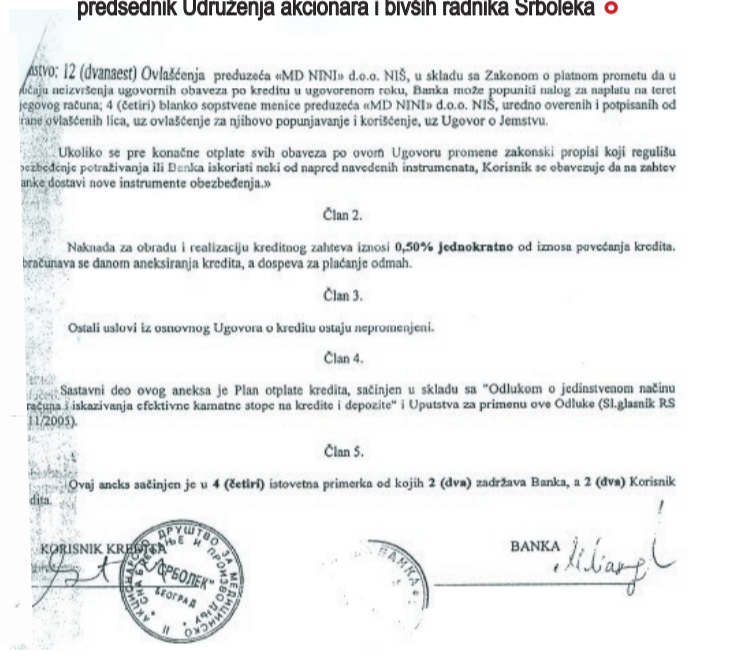
ŠTA JE ALTERNATIVA ROPSTVU?

U okviru projekta pravne pomoći radnicima i malim akcionarima u slučajevima političke zloupotrebe pravosuđa zarad ekonomskih interesa, koji realizuju Učitelj neznalica i UG Ravnoopravnost, tokom ove godine podneli smo dve krivične prijave za trgovinu ljudima u procesu restrukturiranja i privatizacije, u preduzećima „Rekod“ i „Trudbenik“. Mehanizam trgovine ljudima kakav smo detektovali u ovim slučajevima, primenjen je sistemski u okviru procesa restrukturiranja kroz koji je prošlo više stotina najvećih poslovnih sistema u Srbiji, nekadašnjih giganta koji su zapošljavali desetine hiljada ljudi. Prošle nedelje nas je Tužilaštvo za organizovani kriminal obavestilo da je krivična prijava za trgovinu ljudima u privatizaciji „Trudbenika“ neosnovana, jer se trgovina ljudima „ne može izvršiti prodajom društvenog kapitala jednog preduzeća drugom preduzeću, jer je predmet trgovine imovina i kapital, a ne ljudi“. Tužilaštvo je podnosiocima krivične prijave oduzeo status oštećenih i pravo na prigovor na njegovu odluku koje oštećeni imaju po Zakoniku o krivičnom postupku, čime im je faktički oduzelo status čoveka i građanina.

Proces restrukturiranja i privatizacije samo je jedan od mehanizama pomoću kojih je stvoren sistem ropstva u kom danas živimo. Tim mehanizmom su radnicima oduzeta i radnička i građanska i ljudska prava, i uslovi za osnovno preživljavanje i pravna i politička

Treća brzina

POŠLE nedelje sam pisao o dve brzine kojom rade državni organi u Srbiji – sporost tužilaštva i policije da razotkriju i kazne pljačku i hitnost stečaja koji zataškava trgovce pljačke. U međuvremenu se pojavila još jedna brzina. Jedan od bivših radnika porevnilica je podneo prigovor na prodaju bivše upravne zgrade Srboleka u Sarajevskoj ulici. Prigovor je podnet u zakonom roku, deset dana pre zakazane prodaje, i u njemu su iznete sve nezakonitosti u vezi sa načinom na koji su Jovica Stefanović – Nini i Čačanska banka uspostavili hipoteku na zgradi u Sarajevskoj ulici. Najsporniji od svih dokumenata koje su zaključili je aneks br. 1 Ugovora o okvirnom kreditu, u kom se suštinski menjaju uslovi osnovnog ugovora. Iznos kredita je u ovom aneksu skočio sa 40 na 100 miliona i uspostavljena je hipoteka na objektu u Sarajevskoj (koje u osnovnom ugovoru nije bilo). Ovaj dokument se onekud pojavio u Srboleku tek u stečaju, za njega niko nije znao, prva strana (na kojoj su odredbe o iznosu i hipoteci) i druga strana (na kojoj su potpisali) kao da nisu deo istog dokumenta, a njegovu autentičnost nije bilo moguće proveriti zbog toga što je iz Srboleka 2010. godine nestala delovodna knjiga. Sve ove sumnjive okolnosti policija i tužilaštvo odavno znaju i istražuju ih (onim svojom „brzinom“, kao i brojne druge brljotine u odnosu Ninija i Čačanske banke o kojima sam pisao prošle nedelje i zbog kojih je jedan od mojih bivših kolega podneo prigovor na prodaju, tražeći od suda da zaustavi prodaju dok se ne utvrde činjenice. Sud je odbio prigovor na prodaju kao neosnovan. Nije ništa obrazložio, samo je rekao da podnosioc nije u pravu, ali čak ni takav odnos suda više uopšte nije važan i nema smisla kritikovati ga i unositi se u sadržaj tog odgovora, zato što je stigao tek u ponedeljak 17. novembra, šest dana posle prodaje na koju je prigovor podnet, a koja je obavljena 11. novembra! Zoran Gočević, predsednik Udruženja akcionara i bivših radnika Srboleka

Učitelj neznalica i njegovi komiteti vas poziva na *trinaesti* u seriji okruglih stolova *Radnici i politika*, na temu:

ŠTA JE ALTERNATIVA ROPSTVU?

sredstva da se zaštite od propadanja. Naporedno sa ovim procesom, sprovedeno je planско ukidanje pretpostavki da bivši radnici društvenih preduzeća pokrenu nove privredne inicijative. Današnje banke okrenute su isključivo maksimalizaciji profita i ne pružaju nikakvu podršku novim poslovnim inicijativama i idejama. Propisi koji regulišu osnivanje i rad banaka u Srbiji ne dozvoljavaju bilo kakvu alternativu postojećem sistemu, jer političko-ekonomске vlasti žele da zadržte potpunu kontrolu nad finansijskim tržištem i privredom. Štedno-kreditne zadruge iz vremena SFRJ su uništene i ta forma finansiranja je zabranjena, mikro-kreditne institucije su zabranjene, poreski zakoni su krojeni tako da mala i srednja preduzeća ako bi ih u potpunosti poštovala ni teoretski ne bi mogla da opstanu.

Radnici koji su u procesu privatizacije i restrukturiranja privrede prodati i ostavljeni bez mehanizama da zaštite preduzeća od propadanja, danas su uglavnom ostali bez posla i nemaju nikakvu perspektivu osim da tragaju za novim zaposlenjem pod ropским uslovima. Ipak, sindikati i pretežni deo levice u Srbiji još uvek usmeravaju svu svoju energiju na pokušaje da se poboljša Zakon o radu, odnosno da se olakšaju uslovi ropstva. Šta bi mogla biti alternativa ropstvu i na koji se način za nju možemo boriti?